קנג א מיי פ"ט מהלי

טוען הל' ב סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סיי רלו סעיף א ב וסיי רלו סעיף א:

קלד סעיף ד:

קנד סעיף ד:
קנה ג מיי' פ״ו מהלי
קנה נקדון הלכה ד ופ״ע
מהל' טוען הל' ב סמג שם
טוש״ע ח״מ סיי קלד סעיף
א וסי רלו סעיף א:

קבו ד מיי פ״ט מהל׳

טוען הל' ב ופי״א מהלכות שכירות הל' ח סמג עשין לה טוש״ע ח״מ סי׳

פט סעיף ה:

ב טוש"ע ח"מ סי

מה:

מסורת הש"ם

ל) ב"מ קיב: שבועות מו.,ב) נ"ח אומו. ג) ל"ל מנאנסו. המפקיד אצל חבירו בעדים אין נריך להחזיר לו בעדים כי א"ל מהר"ם, ד) נ"א ואפי׳ אין,

> קא חזינן ליה בידו וגם אינו יכול לטעון לא מסרתו לי דדמי לדברים העשויין להשחיל ולהשכיר וחמר לקוחה היא בידי דאינו נאמן אע"ג דליכא עדי מסירה ובכה"ג לחוד הוא דס"ל לאביי דאומן אין לו חזקה. והכי הויא מסקנא דשמעתין כאביי: ראה עבדו ביד אומן. שמלמדו אומנות והך ראיה בעדים היא שאינו יכול לטעון לא ראית. וכגון שהחזיק בו שלש שנים דחי בפחות מג' שנים למה לי דנקט אומן דמשמע אבל באדם אחר הויא חוקתו חוקה והאמר ר"ל (לעיל דף לו.) הגודרות אין להן חוקה ואוקימנן אין להן חוקה לאלתר אבל יש להן חזקה לאחר ג׳ שנים: וטליתו ביד כובם. ואפילו שעה אחת: לא אמר כלום. דאומן אין לו חזקה: בפני אמרס. לפלוני למוכרו וליתנו לו במתנה: דבריו. של י גולן קיימין. הכי קס"ד השתא והיינו דקפריך מאי שנא רישא כו': אמר רבא כו'. ברישא מפרש לה והדר מפרש תיובתה: ביולה. הטלית מתחת ידי אחר שטוען שלקחו מן האומן וקאמר ליה אחר לבעל הבית התובעו ואמר לו מה טיבו אצלך והלא מסרתיו לאומן לתקנו והוא משיב מן האומן קניתיו ובמצותך מכרו לי שבפני אמרת לו

למוכרו הרי הוא כמי שטוען ממך לקחתי דמיגו דאי א"ל האי מחזיק לבעה"ב מנך זבנתי ומהימן הוא דהא לאו אומן הוא כי א"ל נמי יודע אני דובינתה ניהליה לאומן וזבנה אומן ניהלי מהימן דהיינו כדאמרן לעיל [מא:] דאי א"ל דובנה מינך קמאי דידי מהימן: אי דאיכא עדים. שמסר לו למה לי ראה הא את הוא דאמרת ל"ש אלא שמסר לו בעדים ל"ש ראה ל"ש לא ראה אמרת דאין אומן מהימן משום דכיון דהפקידוהו בעדים לריך להחזירו בעדים ואמאי קתני דכי ראה אינו נאמן אבל אם לא ראה מהימן דמשמע דאין לריך להחזיר לו בעדים: וכי רחה. אותו ביד האומן מיהא תפים ליה בעה"ב ומוליאו מידו. אלמא היכא דראה אפילו לא מסר בעדים לא מהימן אומן וקשיא לרבה דאמר דהיכא דמסר שלא בעדים ל״ש ראה לא שנא לא ראה מהימן אומן: ומשני רבה לא לעולם. היכא דלא מסר בעדים אומן מהימן ואפילו ראה כדאמרינן והכא מיירי כגון דאיכא עדים שמסר לו וגם ראה הטלית בידו דכיון דאיכא מרתי עדים וראה לא מלי לאחזוקי ביה ולמימר לקוח הוא בידי שהרי בתורת פקדון בא לידו ומיגו ליכא למימר דהא לא מצי למימר החזרתיו לך שהרי רוחין חותו עכשיו בידו. ועכשיו חזר בו רבה בעל כרחו ממחי דחוקי למתני׳ במסירת עדים אע"ג דלח רחה אין לו חזקה לאומן והשתא ס"ל דהיכא דאיכא תרתי עדים וראה אין לו חזקה אבל עדים ולא ראה או ראה ולא עדים יש לו חזקה שיכול לטעון החזרתיו לך היכא דלא ראה ואע"ג דמסר בעדים דהדר ביה ממאי דאמר לעיל לריך להחזיר לו בעדים וכ״ש היכא דליכא לא עדים ולא ראה דיש לו חזקה. ולאביי בראה לחוד תליא מילתא אם ראה ביד אומן אין לו חזקה ואם לא ראה יש חזקה ולמסירה לא חיישינן בין בעדים בין בלח עדים: והחמרת כו'. וכיון דחיכח עדים למה לי רחה: מחיב רבח. לחביי: לסיועי לרבה. נרחה בעיני דבלשון הזה אמר רבא בבית המדרש תניא כוותיה דרבה ותיובתא דאביי: על בעה"ב להביא ראיה. עדים. משום דאומן מהימן מיגו דמלי למימר לקוח הוא בידי יכול לטעון עד כדי דמיו כדאמרי׳ גבי הנהו עיזי דאכלי חושלי בנהרדעא (לעיל דף לו.): בומנו נשבע ונועל. כלומר אם בזמנו תובעו בדין נשבע ונוטל דהיינו מן הנשבעין ונוטלין. שכיר בזמנו נשבע ונוטל וטעמא בשבועות [מה.] משום דבעל הבית טרוד בפועליו הימנוהו לשכיר: עבר ומנו. אחר ששקעה החמה: המוליא מהבירו. שכיר: אי דאיכא עדים. שמסר לאומן בפניהם ומסתמא גם בפניהם קלן השכירות: ליחזי. דיינין עדים מאי קאמרי:

656

אלא

נמי לקוח הוא בידי מהימן ולא משכחת מתני׳ דקתני אומן אין לו חזקה אלא היכא דראה לא שנא מסר בעדים לא שנא לא מסר דלמסירה לא חייש אביי דעכשיו אינו יכול לטעון החזרתיו לך דהא

> *המפקיד אצל חבירו בעדים אינו צריך להחזיר לו בערים לא ס"ר אלא המפקיר אצל חבירו בעדים צריך להחזיר לו בעדים מיתיבי אביי ראה עבדו ביד אומן ומליתו 🚳 ביד כובם אומר לו מה מיבו אצלך יי אתה מכרתו לי אתה נתתו לי במתנה לא אמר כלום בפני אמרת לו למוכרו וליתנו לו במתנה דבריו קיימין מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר רבה סיפא יביוצא מתחת ידי אחר וקאמר ליה אחר בפני אמרת לו למוכרו וליתנו במתנה מיגו דאי בעי א"ל מינך זבנתיה כי א"ל נמי בפני אמרת לו למוכרו דבריו קיימין ומהימן קתני מיהת רישא ראה היכי דמי אי דאיכא עדים למה לי ראה ניתי עדים ונשקול אלא לאו דליכא עדים וכי ראה מיהא תפים ליה לא ילעולם דאיכא עדים והוא דראה והא את הוא דאמרת המפקיד אצל חבירו בעדים צריך לפורעו בעדים אמר ליה הדרי בי מתיב רבא לסיועי לרבה ©יהנותן מליתו לאומן אומן אומר שתים קצצת לי והלה אומר לא קצצתי לך אלא אחת כל זמן שהמלית ביד אומן על בעה"ב להביא ראיה נתנה לו בזמנו נשבע ונוטל עבר זמנו המוציא מחבירו עליו הראיה ה"ד אי ראיכא עדים ליחזי עדים מאי קאמרי

> > ולא חשיב דררא דממונא אלא מנה לי בידך וא"ל הן למחר א"ל תנהו לי וא"ל נתתיו לך שמודה שנתחייב ועל פירוש זה קשה לר"ח דמאי פריך לקמן מראה עבדו ביד אומן אי דאיכא עדים למה לי ראה לייתי עדים ולישקול הא מהני ראה דאפילו בשבועה לא יהא נאמן דאין לו מיגו דבלא ראה מהימן הוא בשבועה במיגו דנאנסו וברייתה משמע דלה אמר כלום דהפילו בשבועה אינו נאמן ונראה לו לתרך דהכא לא חשיב מיגו דטעמא דמ"ד דלריך להחזיר בעדים משום לכיון דלא הימניה בשבועה כדאמר בשבועות (דף מא: ושם) דהויא כאילו א"ל בהדיא אל תחזיר לי אלא בעדים הלכך לא מהימן במיגו דאיהו דאפסיד אנפשיה אבל התם בהמוכר סבר דאין לריך להחזיר לו בעדים ולא חשיב כאילו אמר אל תחזירני אלא בעדים ולכך נאמן במיגו אבל אין נראה דאפילו מאן דאית ליה לריך להחזיר לו בעדים כי איכא מיגו מהימן דאי לאו הכי תקשי מאי פריך ליה אביי מההיא דראה עבדו ביד אומן דסברא דאין לריך להחזיר לו בעדים הא איכא תנא בשבועות דאית ליה המלוה את חבירו בעדים לריך להחזיר לו בעדים ויסבור רבה כוותיה אלא משום דאפילו ההוא תנא דשבועות מודה בפקדון דאיכא מיגו דנאנסו דאין לריך להחזיר לו בעדים לכך נראה כפי׳ ר״ת:

> > נתנה לו בומנו נשבע ונומל. וח״ת והח חתר גפ׳ התקבל (ב"ת דף קיב: ושם) אומן אומר שתים קללת לי והלה אומר לא קנצתי לך אלא אחת המוליא מחבירו עליו הראיה דקניצה מידע ידיע ובפ' כל הנשבעין (שבועות דף מו. ושם) פריך ליה ומשני דהך דהכא כרבי יהודה דקלילה נמי לא דכיר דטרוד הוא בפועליו וא"ת א"כ לאחר זמנו נמי אמאי אמר המע"ה הוה לן למימר נשבע ונוטל דמאי טעמא אמרינן בעלמא לאחר זמנו דאין נשבע ונוטל כדמפרש בריש כל הנשבעין דחזקה דאין שכיר משהה שכרו ואין בעה"ב עובר בבל חלין והכא הרי שהה שכיר ובעה"ב עבר דמודה שקלך לו אחת ועדיין חייב לו וליכא למימר דמיירי כגון דאמר לא קצלתי לך אלא אחת ופרעתי לך דא"כ בזמנו אמאי נשבע ונוטל הא כרבי יהודה מוקמי לה ואיהו בעי הודאה במקצת ב ואין לתרך נמי כגון שאומר אותה אחת שקנצתי לך ברשותך השהיתי דלא עבר בבל תלין דמ"מ חזקה דחין שכיר משהה שכרו ליכח דהרי שיהה אחת ב ודוחק לומר דמאי דחזינן דשיהה שיהה ומאי דלא חזינן (ג) דלה שיהה לה שיהה: אי דאיבא עדים דיחזי עדים מאי קאמרי. דודאי ידעי הקלילה דרגילות ד הוא תימה לר״י דעדיפא

מינה הוה ליה למיפרך אד דאי איכא עדים וראה דאכתי לא מסיק אדעתיה לאוקמה בלא ראה אם כן אמאי מהימן אומן שהטלים בידו והכי הוה ליה למימר בשלמא לרבא מוקי לה בדליכא עדים דמהימן לרבה במיגו אלא לאביי במאי מוקי לה בין דאיכא עדים בין דליכא עדים לא מהימן במיגו ויש לומר דהכי האמר אי דאיכא עדים ואתא לאשמועינן דאע"ג דאיכא עדים אומן מהימן וכגון דלא ראה ליחזי עדים מאי קאמריו אלא לאו דליכא עדים דתו לא מצית לאוקומי בדלא ראה דאם כן מאי קא משמע לן פשיטא דכי ליכא עדים ולא ראה

עדים אפי׳ לא ראה דלא מהימנא אמאי אינו נאמן במיגו דאי בעי אמר החזרתיו לך ומיהו קשה דלשון אי הכי אפילו בעדים נמי לא משמע הכי אלא משמע אי הכי דשלא בעדים נאמן במיגו בעדים נמי הוה לך למימר מיגו בשלמא לדידי דלית לי מיגו שלא בעדים

בעדים נמי לית לי מיגו אלא לדידך קשה ור"ת דחק לפרש ואין נראה כלל לר": המפקיד אצל חבירו בעדים צריך להחזיר לו בעדים. וא"ת אכתי להימניה במיגו דאי בעי אמר נאנסו א כדאמרינן בסוף המוכר את הבית (לקמן דף ע. ושם) גבי מפקיד אלל חבירו בשטר ואפי׳ מאן דפליג התם היינו משום דשטרך בידי מאי בעי ותירץ ר״ת דודאי הוה מצי אביי למיפרך ליה אי הכי בעדים נמי להימניה במיגו דאי בעי אמר נאנסו אלא דלא אסיק אדעתיה ואותביה מברייתא ואודי ליה דבראה איירי מתני' ותו ליכא למפרך מידי אנאנסום וי"מ דהא דקאמר הכא דלריך להחזיר לו בעדים היינו אם רולה להיות פטור משבועה אבל בשבועה נאמן במיגו דנאנסו ^{ד)} ואין מחזיר לו בעדים והכי פי' לעיל לא שנו דאומן אין לו חזקה בלא שבועה אלא שמסר לו בעדים אבל מסר לו שלא בעדים נאמן בלא שבועה במיגו דאי בעי אמר לא היו דברים מעולם ומיירי קודם שנתקנה שבועת היסת ולכך כי אמר לא היו דברים מעולם אין לריך שבועה אי נמי לאחר שנתקנה וללישנא דבעי בשבועה דררא דממונא ולא חשיב הכא דררא דממונה דחמר לה בה לידי בתורת

אומנות ואין מודה שנתחייב בו מעולם

מוסף רש"י כל זמן שהטלית ביד

אומן. דבעל הבית הוי המוליא מחבירו עליו הראיה להביא עדים שלא קצן אלא

רבינו גרשום

אמר ליה מי סברת כו'. אמר רב' מפרש לה לסיפא ל) ביוצאת העדות מחמתידי אחר ולא מחמת ידי אומן וכי אמר ליה המערער אומן וכי אמו לייז המעו עד להאי אחר מה טיבו אצלך אמר לו בפני אמרת לו לאומן למוכרו למי שירצה ואני קניתיו ממנו דבריו קיימין מיגו כו' כי אמר ליה נמי זבינתה ניהליה ובפני אמרת לו שימכרהו או יתנהו למי שירצה מהימן: אי דאיכא עדים. שראוהו שמסר לו למה ליה ראה בידו אע"ג דלא ראה בידו לא אמר כלום האומן דנייתי עדים שהפקידו אצלו ונפיק לדבריך דאמרת המפקיד אצל חבירו בעדים צריך להחזיר לו בעדים. אלא לאו להחזיר לובעדים. אלא לאו הכא במאי עסקינן דליכא עדים ומש"ה דוקא ראה וכי ראה המפקיד ביד האומן מיהא תפיס מן האומן . דלא מהימן הוא דלית ליה . חזקה וקשיא לרבה דאמר היכא דמסר לו שלא בעדים היכא דמסר לו שלא בעדים אע"ג דראהו מהימן האומן והא הכא קתני דאינו נאמן אע"ג דליכא עדים הואיי דראהו. ומשני לא לעולם דראהו. ומשני לא לעולם מש״ה אינו נאמן האומן דאיכא עדים שמסרו לו והוא דראה המפקיד דוקא. מש״ה הואיל דאיכא תרתי עדים וראה אינו נאמן. אבל . לעולם אי ליכא עדים אע״ג דראה בידו מהימן האומן וכן הכי נמי אי איכא עדים הואיל דלא ראהו המפקיד מהימן האומן ויש המפקיז ההימן האומן הים לו חזקה. ומקשה ליה אביי והיכי מצית למימר משום דאיתנייהו תרוייהו אינו נאמן הא ליתנייהו . תרוייהו נאמן והא את . הוא דאמרת המפקיד אצל חבירו בעדים אע"ג דלא ראהו צריך להחזיר לו בעדים ולא מהימן האומן אע"ג דליתנייהו תרוייהו: אע"ג דליתנייהו תרייהו: א"ל הדרי בי. דסבירא ליה המפקיד אצל חבירו בעדים א"צ להחזיר לו בעדים והואיל שלא ראהו מהימן האומן וחכי קתני לו חזקה אלא שמסר לו לו חזקה אלא שמסר לו וראהו רידו ארל אצל חבירו בעדים א״צ להחזיר לו בעדים ואם מסר לו שלא בעדים נמי אע"ג דר שלא בעדים נמי אעיג. דראהו מהימן האומן מתוך שיכול כו' ואביי ס"ל אע"ג דליכא עדים הואיל שראהו מיהא תפיס דלאו אומן מהימז. ואי איכא נמי עדים מהימן. ואי איכא נמי עדים הואיל שלא ראהו בידו נאמן האומן משום דס"ל המפקיר אצל חבירו בעדים א"צ להחזיר לו בעדים ואביי עביד ראיה עיקר בלא עדים ורבה ס"ל דאינו

ה) נראה דל"ל ביוצא הטלית.

הגהות הב"ח

 (A) גמ' איתיביה לפיי לרבה ללס ענדו וכו':
 (E) שם מה טינו לללך א"ל לתה: (ג) תום' ד"ה נתנה וכו' דלא חזינן דשיהה לא שיהה כנ"ל וחיבת דלא נמחק:

מוסף תוספות

א ווזרשרוטה חמורה. ג. דחזקה שאין . בעה״ב עובר בבל תליז לא בעה"ב עובו בבי הגין קא מהני אלא היכא דאיכא חזקה דאין שכיר משהה שכרו בהדיה. מוס' צ"מ קיג. ועיין מהכש"ל. T. דסתמא דמילתא כל שמסר בעדים עדים ידעי בקציצה. רשנ״ח. ה. ([ד]האי מאי קושיא דלמא דידעי הא ולא ידעי הא.) רמנ"ן. 1. ואע"ג דלא ראה, עדים מהימני ולא הוא, ואע"ג דאית ליה מגו, משום דמגו במקום עדים לא קאמרינן. שיטמ״ק.

רבינו גרשום (המשר) . נאמן עד דאיכא תרתי: הנותן טליתו לאומן. לתקנה וראה אותה בידו: אומן אומר. ב' מעות קצצת לי . בשכירותי: להביא ראיה. בעדים: נתנה לו. האומן לבעה"ב: בזמנו. היינו כל היום שהחזירה לו: נשבע. האומן ונוטל מבעה"ב י דשכיר בזמנו נשבע ונוטל: י שכיו בומנו נשבע ונוטל: עבר זמנו המוציא מחבירו עליו הראיה. בעדים: אי דאיכא עדים. שקצץ לו :בפניהן